

P7_TA-PROV(2012)0228

Aserbaidžaan

Euroopa Parlamendi 24. mai 2012. aasta resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Aserbaidžaanis (2012/2654(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Aserbaidžaanis, eelkõige inimõigusi käsitlevaid resolutsioone,
 - võttes arvesse oma 18. aprilli 2012. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi soovitusetega nõukogule, komisjonile ja Euroopa välisteenistusele ELi–Aserbaidžaanis assotsieerimislepingu sõlmimiseks peetavate läbirääkimiste kohta¹,
 - võttes arvesse 1999. aastal jõustunud Euroopa ühenduste ning Aserbaidžaanis Vabariigi vahelist partnerlus- ja koostöölepingut ning kahe poole vahel käimasolevaid läbirääkimisi uue assotsieerimislepingu sõlmimiseks, mis asendaks varasema lepingu,
 - võttes arvesse 15. mai 2012. aasta ühisteatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pealkirjaga „Euroopa uue naabruspoliitika rakendamise tulemused”,
 - võttes arvesse uut riiklikku tegevuskava inimõiguste ja vabaduste kaitse tõhustamise kohta Aserbaidžaanis Vabariigis, mille Aserbaidžaanis president 27. detsembril 2011. aastal heaks kiitis,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 122 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 4,
- A. arvestades, et Aserbaidžaan osaleb aktiivselt Euroopa naabruspoliitikas ja idapartnerluses ning on kohustunud järgima demokraatiat, inimõigusi ja õigusriigi põhimõtteid, mis on nende kahe algatuse kesksed väärtused; arvestades, et sellele vaatamata ja hoolimata Euroopa naabruspoliitika tegevuskavas sisalduvatest kohustustest on inimõiguste üldine olukord Aserbaidžaanis viimaste aastate vältel pidevalt halvenenud: see avaldub valitsusväliste organisatsioonide ja sõltumatu meedia üha suurema surve alla seadmises ja hirmutamises, mistõttu opositsiooni esindajaid, inimõiguslasi, noori ja sotsiaalvõrgustike aktiviste on vallanud üldine hirm ning ajakirjanikud on sunnitud enesetsensuurile;
- B. arvestades, et 15. mail 2012. aastal ajas politsei laiali riigi pealinnas Bakuus toimunud rahumeelse meeleväljenduse, millel nõuti poliitvangide vabastamist enne seda, kui Aserbaidžaan hakkab 26. mail 2012. aastal võõrustama Eurovisiooni lauluvõistlust; arvestades, et vägivalda kasutamine rahumeelsete meeleväljendajate vastu on Aserbaidžaanis ametivõimude käitumismuster, mis annab märku sellest, et Aserbaidžaan ei täida ELi suhtes ning Euroopa Nõukogu ja Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) raames võetud kohustusi;
- C. arvestades, et sõltumatuid ajakirjanikke, inimõiguslasi ja teisi isikuid, kes on püüdnud väljendada oma seisukohti, uurida üldist huvi pakkuvaid küsimusi või kritiseerida Aserbaidžaanis valitsust, on rünnatud, ahistatud, ähvardatud või vangistatud, seejuures on eriti murettekitavad ajakirjanike Idrak Abbasovi ja Khadija Ismailova juhtumid;

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0127.

- D. arvestades, et opositsioonipartei Rahvarinne liige ja aktivist Elnur Mecedli vabastati vangist 16. mail;
- E. arvestades, et 26. mail 2012. aastal Bakuus toimuv 2012. aasta Eurovisiooni lauluvõistlus peaks olema Aserbaidžaaani jaoks võimalus näidata oma pühendumist demokraatiale ja inimõiguste austamisele;
- F. arvestades, et arendusprojektide teostamise nimel on sajad kinnisasjad sundvõõrandatud läbipaistmatult ja aruandluskohustuseta ning tuhanded eluasemeomanikud Bakuus sunni viisil kodust välja tõstetud, sealhulgas riigilipuväljaku kõrval asuvas piirkonnas, kus asub Bakuu Kristallpalee, kus muude tulevaste ürituste seas toimub ka 2012. aasta Eurovisiooni lauluvõistlus;
- G. arvestades, et ajakirjandusvabadust ja massiteabevahendite vabadust rikutakse pidevalt; arvestades, et piiranguteta digitaalne vabadus, sealhulgas sõnavabadus ja kogunemisvabadus internetis ei ole praktikas tegelikult tagatud;
- H. arvestades, et Aserbaidžaanist on saanud ajavahemikuks 2012–2013 ÜRO Julgeolekunõukogu ajutine liige ja riik on võtnud endale kohustuse austada ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis välja toodud väärtusi;
- I. arvestades, et Aserbaidžaan on Euroopa Nõukogu liige ning ühinenud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga,
1. palub Aserbaidžaaani ametivõimudel viivitamata lõpetada sõnavabadust ja kogunemisvabadust piirav tegevus, kuna see on kokkusobimatu Aserbaidžaaani võetud kohustustega demokraatia ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse valdkonnas;
 2. mõistab hukka ajalehe Zerkalo ning ajakirjanike vabaduse ja ohutuse instituudi ajakirjaniku Idrak Abbasovi jõhkra läbipeksmise politsei ja riikliku naftakompanii SOCAR turvatöötajate poolt, kui ta filmis majade lammutamist Bakuu lähistel Sulutapa asulas;
 3. mõistab hukka uuriva ajakirjaniku Khadija Ismailova vastu toime pandud väljapressimis- ja hirmutamiskampaania, mille põhjustas asjaolu, et ta uuris president Alijevi perekonna väidetavaid ärihuvisid;
 4. võtab teadmiseks Aserbaidžaaani ametivõimude algatatud ja parajasti käimasoleva uurimise ajakirjanike ründamise osas; palub Aserbaidžaaani ametivõimudel tagada nende juhtumite tulemuslik uurimine ja rünnakute toimepanijate vastutuselevõtmine;
 5. kutsub Aserbaidžaaani ametivõime üles lubama rahumeelseid meeleavaldusi ning keelama politsei sekkumise meeleavaldusi kajastavate ajakirjanike töösse;
 6. mõistab hukka ajakirjanike ja teiste rahumeelselt oma seisukohti väljendavate isikute ahistamise, hirmutamise ja nendega vägivallatsemise; palub Aserbaidžaaani ametivõimudel viivitamata vabastada vanglast või eeluurimisvangistusest poliitiliselt motiveeritud süüdistuste alusel kinnipeetavad, sealhulgas kuus ajakirjanikku – Anar Bayramli, Ramil Dadašov, Vugar Gonagov, Zaur Gulijev, Aydin Janijev ja Avaz Zeynalli –, sotsiaalmeedia aktivist Bakhtiyar Hadžijev, advokaat ja valitsusvälise organisatsiooni juht Vidadi Isganderov, inimõiguslane ja advokaat Taleh Khasmammadov ning 2011. aasta aprilli rahumeelsete meelavaldustega seotud mitmesuguste poliitiliselt motiveeritud süüdistuste alusel vangistatud aktivistid;
 7. tuletab meelde oma seisukohta, et praegu läbiräägitav ELi ja Aserbaidžaaani vaheline assotsieerimisleping peaks sisaldama klausleid ja kriteeriume inimõiguste kaitse ja edendamise kohta, eelkõige seoses massiteabevahendite vabadusega ning sõnavabaduse,

ühinemisvabaduse ja kogunemisvabaduse õigusega, mis peegeldavad Aserbaidžaaani põhiseaduses sätestatud põhimõtteid ja õigusi, ning kohustusi, mis Aserbaidžaan on Euroopa Nõukogu ja OSCE raames võtnud;

8. väljendab oma toetust Bakuus toimuva Eurovisiooni lauluvõistluse puhul käivitatud kampaania „Laulge demokraatia heaks” korraldajatele ning loodab, et nende tegevus aitab kaasa hädavajalike reformide läbiviimisele ja inimõiguste olukorra tunduvalt paranemisele riigis;
9. tunneb muret sunniviisiliste väljatõstmiste ja ehitiste lammutamise pärast, mis käib kaasas Bakuu suure ümberehituskavaga, mille on osaliselt tinginud eelseisev Eurovisiooni lauluvõistlus; palub Aserbaidžaaani ametivõimudel tagada, et jätkuv uute hoonete ehitamine Bakuus toimuks kooskõlas kehtivate õigusaktidega ja et inimeste ümberasustamine toimuks läbipaistva õiguskorra kohaselt ja õiglast hüvitist makstes;
10. tunneb heameelt opositsioonipartei Rahvarinne liikme Elnur Mecedli vanglast vabastamise üle; palub Aserbaidžaaani valitsusel väljastada Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee poliitvangide valdkonna eriraportöörile viisa, et tal oleks vastavalt oma mandaadile võimalik riiki külastada;
11. palub Aserbaidžaaani ametivõimudel tagada digitaalne vabadus, sealhulgas tsenseerimata juurdepääs teabele ja kommunikatsioonile, mis on üldine õigus ja vältimatult vajalik selliste inimõiguste nagu sõnavabaduse ja teabele juurdepääsu õiguse järgimiseks ning avalikus elus läbipaistvuse ja aruandluskohustuse tagamiseks;
12. kutsub Aserbaidžaaani ametivõime üles võtma vastu laimamist käsitlev seaduseelnõu, millega kaotatakse kriminaalvastutus laimu ja solvamise eest; kiidab heaks nimetatud seaduse vastuvõtmisega seotud arutelud Aserbaidžaaani ühiskonnas, tiheda koostöö OSCEga kõnealusel küsimuses ning Aserbaidžaaani ametivõimude kavatsuse võtta seaduseelnõu vastu käesoleva aasta lõpuks;
13. palub Aserbaidžaaani ametivõimudel viia valimisi, kogunemis- ja ühinemisvabadust ning massiteabevahendite vabadust käsitlevad õigusaktid vastavusse rahvusvaheliste standarditega ning tagada nende täielik rakendamine;
14. nõuab tungivalt, et Aserbaidžaaani ametivõimud võtaksid kiiremini reformimeetmeid kohtusüsteemi kõigis valdkondades, sealhulgas süüdistuse esitamise, kohtuliku arutamise, süüdimõistmise, kinnipidamise ja edasikaebamise osas;
15. palub Aserbaidžaaani ametivõimudel täita kõiki Euroopa Inimõiguste Kohtu Aserbaidžaaani puudutavaid kohtuotsuseid;
16. palub liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ja komisjoni asepresidendil, nõukogul ja komisjonil jälgida tähelepanelikult inimõiguste ja põhivabaduste olukorda Aserbaidžaaanis pärast Eurovisiooni lauluvõistlust; palub nõukogul kaaluda võimalust kehtestada sihipärased sanktsioonid inimõiguste rikkumise eest vastutavate isikute suhtes, kui rikkumised jätkuvad;
17. mõistab teravalt hukka radikaalsete islamistlike organisatsioonide ja isikute ähvardused eelseisva Eurovisiooni lauluvõistluse osalejate, eelkõige homo-, bi- ja transseksuaalide kogukonda kuuluvate isikute suhtes; toetab kindlalt Aserbaidžaaani ilmalikku identiteeti ja vaba valikut välispoliitilise orientatsiooni osas;
18. mõistab karmilt hukka terrorismi selle kõikides avaldumisvormides ning hindab kõrgelt Aserbaidžaaani panust terrorismi ja ekstremismi vastasesse võitlusesse piirkondlikul ja rahvusvahelisel tasandil;

19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa välisteenistusele, Aserbaidžaani Vabariigi ja ELi liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning ÜRO inimõiguste nõukogule.